

DÉLI ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Budapest, 1909.

II. évf.

PÉNTEK

17. szám.

Január 22.

Szerkesztőség: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Egyes szám ára helyben 2 fillér.

Felelős szerkesztő:
DR. VÉCSEY MARCEL

Kiadóhivatal: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Hirdetések millim. számítással díjszabás szerint.

Megbukik a koalíciós kormány. Kossuth visszamegy Olaszországba.

Justh Gyula Bécsbe megy.

— jan. 22.

A koalíciós színházban most Wekerle Sándor rendezésével a „Válság” című tragikomédia kerül színre, amelynek tárgya a következő:

Egy nemzeti kormány nevezetű, alkalmi üzletek közvelítésével foglalkozó dáma, paktumot kötött a fejedelemmel, hogy a függetlenségi párt neve alatt ismert szeplőtlen multu, bár a darabont korszakban már tiltott viszonyban megejtett hajadont a bűn lejtőjére viszi és végleg tönkre fog tenni.

A koalíciós kerítendő, a megkörnyékezendő hajadon multjára való tekintettel, készséggel vállalkozott a feladatra és biztosra vette annak teljesítését.

A rovott előéletű hajadonban mégis váratlanul felébredt a rég elhamvadott tisztességérzet és ellene szegült erkölcsi megbecsülésének.

Rábeszélés, puhítás és kecsgetető értékes jutalmak nem voltak képesek őt ezuttal az erény utjára eltántorítani és a kísértők fáradózásai nem vezettek célhoz. A megejtés nem sikerült.

A koalíciós kerítők tudták a függetlenségi pártot a kamarillának kényre kedvre terítkeve vinni és kiszolgáltatni.

Az ocsmány alku főrendezője, Wekerle azonban nem merie vállalkozásának kudarcát megbízójának bevallani, hanem a terv végrehajtására ismételtlen időhaladékért könyörgött.

A császárt váltig azzal hitegeti, hogy a függetlenségi párt „rózsálmányai” csak azért nem akarják magukat megadni, hogy az erényüket csak annál drágábban bocsátassák alkuba.

Azonban Ferenc József, a korábbi tapasztalatokra okulva, nem adott hitelt Wekerle hazudozásainak, hanem ad audiendum maga elé rendelte Andrássy Gyula, majd Apponyi Albert grófot. Tiszta képet akart magának szerezni a helyzetről.

Ez a két kormányférfi között a császárral, hogy a függetlenségi párt „behódolásának” egyetlen akadálya csak a képviselőház elnöke, Justh Gyula.

Nosza hát, elő kell venni a régtől bevált habsburgi módszert. Meg kell puhítani a csökönyös kurucokat. A császári varázsszója majd labancokká vedlenek. Und fällt der Herzog, fällt der Mantel nach.

Alj elő Justh Gyula, vedd le a főveged. Fel a Burgba, az öreg császár színe elé.

Lásd, a másik régi kuruc, a nagy fejedelem iródeákja, épen tegnap tette le a Burgban a habsburgi hűbéreskűt. Emlékszel-e az esküszövegre? Nemrég hitet tettél reá te is. Arra, hogy sohasem fogsz a dinasztia érdeke ellen cselekedni.

A bankközösség pedig érdeke a dinasztianak. Az ellen pedig nem vétel Justh Gyula, a korona valóságos belső titkos tanácsosa.

Nem is fog véteni ellene.

Oh, ez a Wekerle, a monarkia legagyafturább politikusa, jól ismeri az embereket.

A Justh Gyula bécsi kihallgatásából csak az ostobák vagy az álnokok tudnak a koalíció válságos helyzetére következtetni.

Mire Justh Gyula visszajön a bécsi audienciáról, már megszűnt létezni a válság.

Kurucok, hajtsátok le a fejeiteket. Jó éjszakát!

Bukik a kormány.

Apponyi, Justh, Rakovszky a királynál.
— Kossuth visszamegy Itáliába.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 22.

Hétfőre jelzik teljesen megbízható helyen a válság kitorését. Hétfőn megy Justh a király elé...

Andrássy Gyula gróf tegnap este kijelentette ugyan az alkotmánypártban, hogy nincs baj, de mondott a belügyminiszter már egyebet is, mást is...

Kossuth helyzete a legsúlyosabb. A függetlenségi párttal szemben is angazsálva van, a kormány tagjaival szemben is. Ugy, hogy ma este igen komoly helyen beszéltek arról, hogy a kínos dilemmából kedveszegetten, rezignáltan azzal kíván szabadulni, hogy visszamegy Olaszországba. Ha a hír talán nem is föltétlenül hiteles, de jellemzi a politikai világ hangulatát, amelyből takadt.

Nagy izgalommal néznek gróf Apponyi Albert mai kihallgatása elé.

— Valóságos Kálvária ez, — mondotta ma egy igen beavatott képviselő Apponyi bécsi utjáról. — Kálváriája a hatvanhetes alapról a függetlenségi jelszavas utvesztőbe való eltevelyedésnek. Bizalmas körökben már napok óta hirdetik, hogy Apponyi nem találta meg ambíciója kielégítésének előfeltételeit és távozni akar a miniszteri székéből. Tá-

vozni akar, az igaz, de nem ezért, hanem azért, mert érzi, hogy a bankkérdés őt a Kálváriára viszi. Hova forduljon? Csak nem lehet ismét hatvanhetes. Elhallgatnia pedig nem lehet, mert a függetlenségi párt banksoportja kényszeríteni is kész arra, hogy hadakozzon, vagy távozzék. Hiszen már azt is tudtára adták, hogy ingadozása esetén fejére olvassák a pártkörben és másutt tett nyilatkozatait. Ő tehát a távozást választja. És legutóbb Kossuth Ferencnél ki is jelentette, hogy ezt hamarosan fölveti, de egyuttal képviselői mandátumát is leteszi. Azt a megjegyzést kapta Kossuth Ferencről, hogy erre ne készüljön, mert valamelyes koncesszió mindenestre lesz, amit pedig, természetesen, a közös bank hívei is elfogadnak. Apponyi a koncesszió lehetőségét kétségbevetta, mire Kossuth azt felelte, hogy ha ez be nem következik, akkor ő is megy, ő is leteszi a képviselői megbízatást.

Nagyon érdekes körülménynek igérezik Rakovszky István szereplése. Már a mult ülés alatt feltűnt az az izgatott és lázas sürgölődése, melylyel a folyosón emberről-emberre futkosott. Képviselőket, újságírókat vont félre bizalmas sugdolózásra s különösen a függetlenségi párt konzervatív elemeit, Nagy Emilt, Thaly Ferencet és másokat dolgozt meg. A titkolózásból szenzációs hír pattant ki: Rakovszky is audienciára megy s ennek utját fivére, Rakovszky Béla egyengette, aki csak tegnap érkezett meg Bécsből.

A hatás kínos volt s nyomban azzal akarták lefokozni, hogy a néppárt vezére megy ugyan Bécsbe, de csak magányban. Ezzel szemben néppárti forrásból föltétlenül bizonyossággal kijelentették, hogy Rakovszky királyi kihallgatásra megy, Justh Gyulával egyidőben. Az alelnök tegnap délután Bécsbe is utazott s valószínű, hogy kihallgatásáig ott marad. De kivülé még több tekintélyes politikust emlegetnek, aki szintén meghívást kap kihallgatásra.

A helyzetről különben egy föltétlenül beavatott államférfi ma éjjel ezt mondta:

— Február elején okvetlenül lemond a kormány. A csodánál is több volna, ha nem válik be ez

a profécia. Ezután rekonstruálják a kabinetet — ez a legiobb eset — úgy, hogy gróf Andrássy Gyula kimarad belőle. A tiszta függetlenségi kabinet kizárt eset.

Vizsgálat az ajkai halál-árnáknál.

A „Vorwärts” leleplezése.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 22.

Az ajkai bányakatasztrófa ügyében a hatóság folytatja a vizsgálatot, odalenni, a pokol tárnáiban pedig a fekete gyémánt rabszolgái folytatják veszedelmes munkájukat. A katasztrófáról a külföldi lapok is hosszú tudósításokat közöltek, így többek közt a berlini „Vorwärts”, a német szociáldemokrata párt hivatalos lapja is.

A „Vorwärts” tudósítója, aki magyarul is tud, a vizsgálóbíró társaságában járta be a szerencsétlenség színhelyét és tanúja volt egy beszélgetésnek is, amely a vizsgálóbíró és a társaság egyik főtitkárja között folyt le. Tudósításának ezt a részét szósz szerinti fordításban íti adjuk:

Tegnap este föltanúja voltam egy beszélgetésnek, amely dr. Lányi ügyész és a bányatársaság egyik főtitkárja között folyt le. A vállalat irodájában feszelenül beszéltek magyar nyelven én előttem, akit — hála egy szerencsés félreértésnek — egy berlini tudósító-iroda kiküldöttjének tartottak. Az ügyész így szólt a tisztviselőhöz:

— A vizsgálat, hála istennek, már véget ért, egyelőre azonban nem szüntethetem be. Egy-két hétig várunk kell ezzel, esetleg háromig is, amíg a kedélyek kissé lecsillapulnak.

Ebber a percben kinyílik az iroda ajtaja és egy tisztviselő beszélt rajta:

— Urak, a reggelhez!

Az ajkai bányának világtól való elzártsága feljogosítja az ügyészt arra, hogy a vizsgálóbíró és a vállalkozó vendége legyen egyidejűleg.

Eddig szól a „Vorwärts” tudósítójának a vizsgálat menetét illető jelentése. Szórol-szóra közöltük, hogy elolvashassa akit érdekel, elolvashassa Lányi ügyész is és a maga értékére szállítsa ezt a tudósítást. Mert hogy ne legyen mondani-valója ehhez a tudósításhoz, azt valószínűtlennek tartjuk.

A buták szocializmusa.

Az „Alkotmány” rejtvényei.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 22.

Belel mondta: „Az antiszemitizmus a buták szocializmusa”. A magyar antiszemita hivatalos lapja, az „Alkotmány” ma rejtvényeket ad föl olvasóinak „A demokráta Budapest” című antiszemita cikksorozatában. A kérdéseket alább adjuk és menten meg is fejtjük, nehogy az „Alkotmány” olvasói, a kedves papszakácsnók sokáig törjék rajtuk gondosan frizurázott fejecskéjüket.

Az „Alkotmány” kérdez, mi felelünk...

Kik buknak hamisan?

(Ugron Gábor, Udvardy orsz. képviselő urak).

Kik csalnak?

(A kik csalhatatlanságot hirdetnek).

Kik az uzsorások?

(A kik az Istenből is hasznot huznak.)

Kik az éjeli mulatóhelyek tulajdonosai?

(A káplán urak jobban tudják, mert egyenesen ezekre van utalva a netti életük.)

Kik közvetítik a Hungárakat külföldre?

(A kik később úgy vezekelnek, hogy kápolnákat építtetnek az Ég kiengesztelésére.)

Kik esküsznek hamisan?

(A kik a néppártra felesküsznek.)

Kik azok az ügynökök, akik a szegény népet országszerte becsapják?

(A „Katholikus Népszövetség” ágensei.)

Kik a szövetségi vezérférfiak?

(Udvardy, Gyürky.)

Kik a zugbankárok?

(Udvardy, Gyürky és társaik.)

Kik a revolver-zsurnaliszták?

(Szűk baráti körökben méltóztassanak érdeklődni...)

Kik a csalók?

(Bartha István csanádapácai plébános és társai.)

Mély tisztelettel íme liferáljuk az „Alkotmány”-nak a találos kérdések megfejtéseit. Ha vannak még ilyen tréfiás rejtvényeik — legyen szerencsénk!

Lázítással vádolt hírlapírók.

A gázgyári sztrájk utójátéka.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 22.

Az elmúlt év őszén a budapesti gázgyárak munkásai tudvalevőleg bérjavítást követeltek és mikor ezt nem kapták meg, beszüntették a munkát. Az igazgatóság kétségbeesetten kapkodott fűhöz-fához és végül sikerült kieszközölnie, hogy a gyárakat katonaság szállja meg és katonaság végezze a gázfejlesztő műhelyekben a munkát. Katonai segítséggel segítettek aztán az igazgatóságnak a sztrájkot letörni. Négy napi szünetelés után a munkások elfogadták az igazgatóság feltételeit és újra felvették a munkát.

Időközben a magyarországi antimilitaristák bizottsága felhívást intézett a katonasághoz, amelyben felszólította őket,

hogy ne nyujtsanak segítőkezet annak a munkásságnak a letöréséhez, amelynek sorából ők is kikerültek, hanem tagadják meg az engedelmességet.

A Tisza Kálmán-téri gázgyárban dolgozó katonák között sikerült is szétosztaniok ezt a felhívást, melyet a rendőrség azonnal elkobzott. A plakát szövegét aznap, minden további kommentár nélkül leközlötte az „A Nap” című estilap, másnap pedig a „Népszava” is átvette, sőt kommentárokat is fűzött hozzá. A két lap példányait a rendőrség elkobozta s az ügyészség utasítására lázítás címén indította meg ellenük az eljárást. Az „A Nap” közleményéért Szabolcs Bálint, a „Népszava” cikkeért Gárdos Sándor vállalták el a felelősséget s ma ők állanak az esküdtszék előtt lázítással vádolva. A vádlottakat Lengyel Zoltán dr. és Ladányi Armin dr. ügyvédek képviselik. Az esküdtszék elnöke Sárkány Lajos ítélőtáblai bíró.

Az elnök féltiz órákor nyitotta meg a tárgyalást. Következett a vádlottak nacionalitásának a megállapítása, majd a vádirat felolvasása és az esküdtek ki-sorsolása.

A képviselőház ülése.

— Január 22-én. —

Wekerle 10 órákor jött be a Házba, ahol ekkor még alig 15 képviselő volt jelen. A folyosón találkozott Justhá, akivel félre akart vonulni, de a képviselők körülfogták őket és megindult a vita az adóreform körül.

Apponyi mai kihallgatásáról is sok szó esik és nagyon sokan biznak abban, hogy Apponyi olyan üzenettel jó víz-sza, amit kötelessége lesz közölni a 48-as párttal.

Justh 10 óra után nyitja meg az ülést Éber Antal az első szónok. A javaslat ellen beszél.

TÁVIRATOK.

Öngyilkos jogász.

Arad, január 22. Winter József joghallgató Tamásda községben, főnöke, Liviusz ügyvéd szobájában főlakasztotta magát és meghalt. Elköltötte az egyetemi beiratási díjat és ezért ment a halálba.

Kolera.

Pétevár, január 22. Kolerában ma újra 34 betegedett meg. Jelenleg 314 kolerás beteg van.

A Vajda haragja.

Elmaradt felolvasás.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 22.

Érdekes história esett meg Eötvös Károlyval Veszprémben. Valami irodalmi estét rendeztek a nagy író pátriájában s erre meghívták Eötvöst is.

Eötvös Károly tegnap meg is érkezett Veszprémbe. De nagy meglepetés érte. A vasutállomáson senki sem jelent meg a fogadására.

Behajtott a városba és megszállt abba a hotelbe, amelynek nagytermében jeleztek a felolvasást.

Egyszerre csak este 7 óra tájban kopognak a hotelbeli szobája ajtaján. Egy irakkos ur lépett be. Az ünnep egyik rendezője, valami ügyvéd.

A Vajda magyarosan kipakolt előtte: Enyje, azt a tiszteletet, amit az uraknak, hát ez a tisztesség, a becsület! Meginvitálnak, hogy olvassak fel, aztán olybá vesznek, mintha senki se volna. Ha egy jóispán jön a városukba, hát deputációval várják, ha egy kőfeje miniszter érkezik, még ki is lobogózzák a házaikat, de amikor meghívják egy magyar író, hát azt se mondják neki: Adj Isten! Értsék meg az urak, én Eötvös

Károly vagyok, a magyar irodalomnak és nemzetnek is valakije, de pláne Veszprémnek tán még több. Én itt most a magyar irodalmat képviselem! Ami pedig a koncertüket vagy micsodájukat illeti, hát nem megyek oda!

Tíz perc múlva Övály Ferenc vesztprémi képviselő vezetése alatt egész küldöttség kísérte Eötvöst:

— De bátyán, ne haragudj, tévedés történt, ostobaság történt, bocsáss meg! Hanem hiába volt minden. Eötvös Károly a legközelebbi vonattal visszautazott Budapestre.

NAPIHIREK.

Mecset és bojkott.

Török mecset a fővárosban.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 22.

A Keleti Kereskedelmi Akadémiai Szövetség tegnapi közgyűlésén Kunos Ignác dr., a keleti kereskedelmi akadémia igazgatója indítványt nyújtott be, amely szerint a török bojkott leszerelésére és a mohamedán vallású bosnyákok idejövételének megkönnyítésére indítson a szövetség társadalmi mozgalmat egy Budapestben építendő török mecset dolgában.

Az indítvány megokolásában Kunos dr. a következőket mondja:

— Törökországban és a balkáni államokhoz való politikai és gazdasági viszonyaink lényeges átalakulóban vannak. A gazdasági harcot rövidesen gazdasági érdekviszony fogja fölvaltani. Inkább, mint valaha, most fog reánk nézve elkövetkezni annak a sürgőssége, hogy nemcsak politikailag, nemcsak gazdaságilag, hanem társadalmilag is közelebb jussunk az egyes balkáni népekhez. Első sorban Törökországban az alkotmányos éra nemcsak a lelkeket szabadította föl, hanem az egyéni szabadság korlátjait is megszüntette. A mohamedán kereskedő ezután szabadon járhat-kelhet nemcsak a maga országában, hanem üzletfelével a külföldön is érintkezésbe fog lépni, még pedig személyes érintkezésbe is. Erre pedig nekünk valamennyire be is kellene rendezkednünk. Mily nagy társadalmi hatással lenne a Balkán mohamedánjaira, ha Budapestre, a Balkán Párisához jutva, oly helyre találnának, ahol mohamedán egyházi szükségleteiket elvégezhetnék és szabadon gyakorolhatnák. A keleti kereskedelmi akadémiai szövetség kiindulása lehetne oly társadalmi mozgalomnak, mely célul tűzné ki maga elé, hogy a főváros valamely helyén egy akár kisebb szerű mecset, vagy dzsámi épülne. Mily nagy perspektívája nyílnék meg ezzel a keleti népekkel való bensőbb érintkezésünknek? A török és bosnyák mohamedánok ott van a hazája, ahová imádkozó szönyeget leterítheti. Mily varázshatás volna reá nézve, ha Gülbaba szent sírján kívül a tulajdon mecsetjében róhatná le vallása előtti szertartásait, mily hálás gazdasági előzékenységgel viszonzná ama törekvésünket, ha módot adnánk rá neki, hogy mohamedán voltából folyó lelkiismeretjeteinek városunk falai közt is eleget tethetne.

A szövetség az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadta.

— Kun püspök kilencvenhárom éves Miskolcra táviratozta: Kun Bertalan református püspök tegnap töltötte be kilencvenharmadik életévét. Az agy egyháziéjelelem teljesen egészséges és friss szellemi erőben van. A püspököt az ország minden részéből számosan üdvözölték.

— A kortes szónok. Debrecenben elkezdett választási harc folyik Csanak József kormánypárti jelölt és Dégenfeld József gróf pártonkívüli között. A Csanak-párt tegnapi gyű-

lésén így szavalt, debreceni híradás szerint, az egyik kortes:

— Emberek! Barátaim! Nem kell nekünk a gerőf. Olyan embert válasszunk meg követnek, aki közüllünk való, aki olyan, mint mink. Mink se tudunk írni és olvasni, a Csanak ur se tud. Ő kell nekünk, mert ű legalább beszilni se tud...

— Öngyilkos örmester. Csombos Antal örmester ma reggel 5 óra tájt az Üllői-úti honvéddusztár-laktanyában hasba lőtte magát. Életveszélyes sebesüléssel beszállították a honvédkórházba. Tettenek oka ismeretlen.

— Örült asszony a pályaudvaron. Geigel Fanny 40 éves magánzó tegnap este vidékről érkezett a fővárosba. A keleti pályaudvaron egyszerre öröngeni kezdett a holdogtalan, úgy, hogy vasuti alkalmazottaknak kellett lefogni. A mentők kiszállították a Lipótmezőre.

— Elegáns estélyi viselet. Az estélyi viselet legszembeütőbb része az estélyi ing, mely a jelen évadban frakkhoz és smokinghoz különösen szép és tetszetős ujdonságban jelent meg. Épen olyan fontos a kifogástalan frakk és smoking csokor, melyek közül a „Diaboló” nevű jellegzi a mai eleganciát. Mindezen ujdonságok Várady Béla főhercegi udvari szállító cégnél IV. Türr István-utca 9. sz. dus választékban állanak az uri közönség rendelkezésére.

— 16.650 korona. Ennyi volt az effektiv kára a nemzeti színházi tüznek. Alapjában véve nem jelentékeny összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy a színház pénztárát négy napig ki sem nyitották. Más kérdés, mennyit vettek volna be ezeken a kénytelen szünetnapokon, de hát minden krajcár, ami kívül maradt, tiszta veszteség, mert az előadás egy pénzbe kerül, akár zsufolt nézőtér előtt, akár tíz ember jelenlétében folyik le. És ezt a négynapos veszteséget nem pótolja biztosító társaság; ez annak a rovatnak a javára íratik, melynek magyarul deficit a neve.

x Basedow-féle betegség számos tünete: a pajzsmirigy megnagyobbodása, a szemek elzöldülése, az ideges szivdobogás, gyors pulzus és különböző fájdalom. Dr. Hönig Izso villanygyógyító intézetében a Röntgen-sugárak segítségével fájdalomtalan és kényelmes módon lényegesen javulhat még oly esetekben is, melyek évek óta állanak fenn és ma kacsul dacoltak minden orvosi kezeléssel.

x Feltűnést keltő Budapesten az országosan ismert Zélinger-féle készpénzrendszerű I-ső rangu ural szabó-termék zseniális működése. Smocing-öltöny mérték szerint 35 forint, fekete vagy utcai öltöny 30 forint, télikabát 35 frt, prima munka, tiszta gyapjuszövetekből IV., belváros, Magyar-utca 3. sz. I. em., Kosuth Lajos-utca mellett.

A színpad világából.

Dicsőség.

József főherceg és Augustia főhercegnő utabban sokat járnak színházba, hangversenyekre; hol a Nemzetiben, hol a Vígyszínházban, hol az Operában mutatnak és ébresztenek érdeklődést. Olyankor persze a színészek ugyancsak izgatottak és izgatottan játszott az a művész is, akiről e sorokban szó van.

Jeles ember, de kissé hiu. Ah, ha a fenséges párnak feltűnnék, ha talán kitüntetnék!

De mily szenzáció! Egyszerre csak megjelenik egy udvari lakáj. A kapusnál jelentkezett és az vezette a rendezőhöz: — Ő fenségeik páholyukba kéri az a művészt, aki azt a bizonyos szerepet játszza.

Szóval, a mi hősnket.

A művész majd elájult a gyönyörűségtől.

Előre haladott idény miatt
kályha - tálczákbán,
szénkannákban, korcsolyákban
melyen leszállított árak!

Biró Albert

Árjegyzék ingyen. ☑ vaskereskedése ☑ Telefon 96-52.
Budapest, VI., Andrássy-ut 57. szám.

Ikerjegyű céllárakban
valamint az
összes konyhafelszerelésekben
legolcsóbb beszerzési forrásá

Hogy mennek oda? Hogy beszélnek velük? Mit mondanak? Mehetnek így?
 És már rohant is az udvari páholy irányába, amikor egyszerre csak nevetést hall és a lakái is széles mosolylyal buzza le a parókáját.

Hát azok az ármányos kollégák felöltöztettek egy státszát lakáinak, hogy így megtréfálják a páitáukat, aki bizony még sem jutott a remélt dicsőséghöz.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Kolegerszky tolvajai. Kolegerszky Viktor ligeti vendéglős konyhaczüstjeit alaposan megdézsmálták a múlt nyáron. A nyomozat kiderítette, hogy Várbogya Ferenc, a Gedlickebankház hihedti tolvaja és négy társa voltak a tettesek. A tolvaj-cimboraság fölött ma itélkezik Szepessy, bíró elnökletével a bíróság.

Sport.

Magyarország korcsolyázó bajnokai

Mannó Miltheades és Kronberger Lili.

Izgalmas küzdelmeknek volt színhelye tegnap a városligeti jégpálya. A bajnok ismét Mannó lett, de csak erős és ritkán látott küzdelem után. A legnagyobb meglepetésre az 500 m. távot Vampetics nyerte kitünő idő alatt. Az 1500 m. versenyben már Mannó revanchot vett Vampeticsen, míg az 5000 m. futam Gyurmán doktort juttatta jól megérdemelt győzelméhez.

A műkorcsolyázó bajnokságot Kronberger Lili nyerte 362 ponttal, Szende Andor 267 pontja ellenében. Az előírt gyakorlatokat mindketten egyforma pontossággal végezték, de a szabadon választott gyakorlatokban Kronberger felülmúlta ellenfelét, mert míg Szende mérész produkciói kevésbé sikerültek, addig Kronberger a bemutatott gyakorlatait bámulatos precizitással végezte.

Részletes eredmény a következő:
 500 m. verseny: 1. Vampetics 48.9 mp. 2. Mannó 49.2 mp. 3. Gyurmán dr. 51 mp.

1500 m. verseny: 1. Mannó 2 p. 50.2 mp. 2. Vampetics 2 p. 51.4 mp. 3. Gyurmán dr. 2 p. 53.1 mp.

5000 m. verseny: 1. Gyurmán dr. 10 p. 14.9 mp. 2. Mannó 10 p. 20.8 mp. 3. Schick 10 p. 36 mp.

Az 5000 m. versenyben Mannó Vampeticsesrel került egybe, de Vampetics 800 méternél elbukott s feladta a versenyt.

(-) Nemzetközi jég hockey. A nemzetközi jég hockey torna első fordulójára délután 3 órakor kerül előtérre a Deutsche Eishockey és a B. K. E. reprezentatív csapatai között. A győztes csapat szombaton a Leipziger Sport Clubbal, Németország bajnok csapatával matchel.

TURF.

Hároméveseink.

Legutóbbi cikkünk folytatásául ma hároméveseinknek — jelenleg megítélhető — chanceikat óhajtjuk általánosságban tárgyalni, megjegyezve, hogy ovaink esélyeit nagyobb versenyeken, mint a Király-díjban, Derbyben, és több külön-külön cikkben fogjuk ismertetni.

Hároméveseink élére — tavalyi teljesítményeik alapján — kétségkívül Hadnagyot kell tennünk.

Hadnagy első szereplésekor a Neunings-Rennenben vereséget szenvedett ugyan, de ezt a Kétévesek versenyében

imponáló stílusban hozta helyre. Szinte azonnaladts versenytársaitól, óriási meglepetést idézve elő a közönség sorában. Az Ausztria-díjban ismét vereséget szenvedett, míg a Henckel-Memoriált — hol az 1600 m. táv sokkal jobban megfelelt neki — biztosan nyerte Herr Göd ellen. Hadnagy imponáló győzelme az elég jó Mirabeau és Wetter felett, valamint a Henckel-Memoriálbeli magas formája kétségkívül éviárata élére helyezik őt.

Hadnagy ellen csupán azt az egyet lehetne felhozni, hogy a Beregvölgy-ivadékok hároméves korabeli formájáról próbamértékünk nem lévén, megbízhatósága kétséges s így tartózkodóan kell vele szemben viselkednünk. Ha azonban ősi formáját megtartaná, sőt egy kis javuláson is menne keresztül, úgy a hozzá fűzött erős reményeket igen könnyen beválthatná.

Hadnagy múltó vetélytársául Hasznost kell tekintenünk.

Hasznos, ez a nagy stayernek ígérkező Ganache-mén, már kora tavasszal fit volt.

Első szereplésekor már mint 2 reás favorit verte könnyen a töle képesség tekintetében ugyan messze elmaradó Lesvart és Ollyt. Több szerencsétlen szereplése után szép diadalt aratott a Szent László-díjban, hol könnyen verte Bruhust, Kahlenberget és a német Steinhammert. Hasznosnak ezen szép győzelmét nem értékelhetjük annyira ugyan, mint Hadnagyét a Henckel-Memoriálban, mégis Hasznost — bár tavaly nem teljesítette a hozzá fűzött reményeket — szorosan Hadnagy mellé helyezük s töle az idei versenyekben — mint a Ganache-ivadékoktól általában — elsőrangú szereplést várunk.

A jövő lovának azonban mi Herr Gödöt tekintjük. Herr Göd egy igazi megtestesült Pardon-ivadék.

Apja Pardon, anyja Komámasszony. E kitünő párosításból származó Herr Göd nehezen trainirozhatósága miatt csak késő ősszel kerülhetett pályára.

Első futásakor, az Ausztria-díjban — ép úgy, mint riválisai — helyzetlen volt. De alig négy napra rá a Henckel-Memoriálban, hol szinte mint egészen újonc futott, már Bruhust és Kahlenberget verte s csupán Hasznostól kellett megvárnia.

Ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy Herr Göd a Pardonok szokásos javulása által klassziban még előre fog haladni, — amit a múlt tapasztalati folytán joggal fejtethünk róla — úgy, bár lassu trainirozhatósága miatt a tavasszal még nem is, de későbbi versenyekben őt tartjuk annak a lovak, mely tenyésztésünket a hovatovább majdnem minden nagyobb díjunkt elvívó külföldi, különösen pedig a német tenyésztés ellen sikeresen fogja megvédeni.

Többi jobb lovaink Bruhus, Dorian-Gray, Hixensten és Kahlenberg, mindenestre figyelemreméltó képességgel telivérek, esélyeiket azonban — tavalyi teljesítményeik alapján — nem helyezhetjük a fentiek mellé.

Hároméveseinkről egyelőre ennyit. Kancáink képességeit előzőleg már bőven tárgyalván, jelen cikkünkben nem terjeszkedünk azokra is ki.

Nagy plunge-je esett vízbe a Reeves II. istállónak Nugommorv nizzai vereségével. A mindennap meg-megülő istálló-pénzek a közönség körében is bizalmat ébresztettek és ilymódon aztán favoritá is tették a jó öreg Nugommorvot.

A máskülömben oly realisan és biztosan operáló istálló ez egyszer nagyon elfogult volt crackjével szemben. Nugommorv jó steeper, sőt elsőrangú steeper — Alagon, Bécsben vagy Pardubitzban, de Nizza, az egészen más, Józán mérlegésével a körülményeknek, nem is lehetett azt kívánni töle, hogy megnyerje a versenyt és mi dacára „elsőrangú esélyeinek” nagyon meg lettünk volna elégedve, ha jó harmadik tudott volna lenni a versenyben.

Akár mennyire is ki van eresztve sulyban egy-egy jó steeperünk, azokkal a lovakkal szemben nehezen boldogulhat, mert a francia vagy angol akadály-sport egy egészen különálló forgalom a miénk mellett. Ott az akadályversenyek nem arra jók, hogy a zabjukat sikon semmi uton-módon megkeresni nem tudó lovaknak menedéket nyujtsanak, hanem arra, hogy elsőrangú lovakkal gyönyörű versenyeket csináljanak.

Tavaly pl. Pernod-t a francia Derby téli favoritját ugratták be, idén pedig legjobbját Grill Roomot fogta a gáttakra tulajdonosa, egyszerűen azért, hogy kiegészítse vele gátistállójának szintén a tavalyi háromévesek egyik anyagát. Igaz, hogy ez ott ki is fizeti magát, mert a nizzai és auteuili kizárólag gát- és akadálypályákon egyik gazdag díjazású futam a másik után kerül lefutásra.

Ott nem csöndes vadászalopban vagy pláne lépésben mennek neki egy 4-5000 méteres akadályversenynek, hanem olyan tempóban, mint ahogy ezt minálunk egy 1000 méteres sikversenyben teszik és marad a lovakban még annyi, hogy izgalmas finisheket vivjanak a végén.

Ha favoritá is tették nálunk Nugommorvot, tévedés volt azt hinni, hogy a nizzai publikum is valami nagyon lelkesedett volna iránta. Ott emlékeznek még Nugommorv szereplésére ugyane versenyben 1906-ban. A versenyben akceptálnia kellett az örületes iramot, ott nem igen lehet várásra lovagolva nyerni versenyeket, és futott is a mezőnyvel majdnem 4000 méterig, amíg annál a tengerparti akadálynál fel nem bukott. Nem azért bukott el, mintha a nizzai akadályok neki nehezek lettek volna, nála nyugodtabb és biztosabb ugró ott sem sok van, hanem, mint Sinn a verseny után mondogta, a kimerültségtől nem tudott tovább menni már. Megölte az iram, melynek végigcsinálásához nem elegendő a klasszisa és a melyet nem szokhatott meg az alagi csendes szolid galoppok idején, ahol egyszer Whyt, máskor Sispistát kell csak megvernie tudni.

Ezek miatt nem lelkesült iránta oly nagyon a nizzai közönség és ezért nem voltunk mi sem elragadtatva attól a 64% kilótól, melylyel oly biztosra vették őt szakköreink.

Dr. Hönic Izsó

Villanygyógyító- és Röntgen-Intézet.
ELEKTROMÁGNESES GYÓGYÍTÁS.
 Magas feszültségű áram, kék fénykezelés, villamos leányfürdő, elektroforézis, elektroforézis és az összes egyéb villamos gyógy módok.
 Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift.
 Telefonszám 102-39.

Érvált gyógymód minden idült bajnál, különösen a következők esetében:
 - Általános idegesség
 - Álmatlanság, fejfájás
 - Érzékenység (Paralízis)
 - Gyógyulási vágyás
 - Tabes
 - d. fájdalom (reuma)
 - Érbetegségek
 - Arteriosclerosis
 - Gónor megbajok.
 - Kétség és ószáz (Reuma) izületi és csontbajok.
 - Székrekedés, Daganatok
 - Anyag-ere-bajok (elhízás)
 - Bőr-bajok (ekcéma, gúpus)
 - Hajhullás, kopaszág
 - Szor elenítésönél arcon.
 - Arany és ósombok.
 Kérelés délután 8-11-ig, délután 2-6-ig.
 Kívánatra prospektus.

KÖZGAZDASÁG.

A boszniai magyar bankalapítás. Lán-czy Leó főrendiházi tag, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnök-vezérigazgatója, tegnap Hollós Ödön cégvezető-főtákar kíséretében Szerajevóba utazott, hogy a Szabadalmazott Boszniai és Hercegovinai Agrár- és Kereskedelmi Bank alakulási üggyel kapcsolatban az ottani kormánykörökkel beható tanácskozásokat folytalt. Az alakuló közgyűlésre vonatkozólag a köz-

vetkezőket közlik velünk: A Szab, bosnyák-hercegovinai agrár és kereskedelmi bank ma tartotta Szerajevóban alakuló közgyűlését Lán-czy Leó főrendiházi tag elnökelete alatt. A közgyűlés, melyen a bosnyák-hercegovinai országos kormány megbízásából kormánybiztosi minőségben Brodnik Ferenc kerületi előjáró vett részt, egyhangulag elfogadta a közös pénzügyminiszterium által már előzőleg jóváhagyott alapítási tervezetet, valamint az alapszabályokat és a kmet-megváltási üzletre vonatkozólag az országos kormány által egyetértőleg megállapított szabályzatot. A közgyűlés a részvénytőkét 8 millió korona névértékben állapította meg és a megtörtént első 30%-os befizetést bejegyeztette. Az igazgatóság tagjává választották: Lán-czy Leót, Weiss Fülöpöt, Vas Ferencet, Zala Adolfot, Dimitrijevic Lázár drt, Kapetanovic Risa béget, Mandie Nikola drt és Salom Jesuát. A felügyelő bizottság tagjai lettek: Samonkovic S. Risto, Mesic Ademaga, Décsi Viktor. Az országos kormány által kiküldendő két igazgatósági tagot legközelebb fogják megnevezni és bejegyezni. A közgyűlés megbizta elnökét, hogy a kormányhoz az eddigi támogatásért köszönet mondjon és jóakarátát a jövőre nézve is kérje. A közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésben Lán-czy Leót az igazgatóság elnökévé választották, Mandie Nikola drt pedig a társaság jogtanácsosává nevezték ki. Az igazgatóság ügyvezető igazgatóul Grassl György drt, aki eddig titkári rangban a szerajevói országos kormánynál működött és Ehrenfeld Gyulát, a Banque Générale de Bulgarie várnai fiókjának igazgatóját nevezte ki. A bank a legközelebbi hetek folyamán kezdi meg tevékenységét, mihelyt irodájának már megkezdett berendezését és szervezését befejezte.

TÖZSDE.

Az értéktőzsde politikai hírekre lanya. Jegyeztettek:

Osztrák hitel	625.—
Magyar hitel	724.—
Gabonatózsde szilárd.	
Buza áprilisra	12.68
Buza októberre	10.82
Rozs áprilisra	10.03
Rozs októberre	9.04
Tengeri májusra	7.25
Zab áprilisra	8.54

Kiadja:

A „DELI UJSAG” LAPKIADÓ RÉSZEVTÁRSASÁG.

Ajándékok:

ezüstdből 2, aranyból 6, ékkövesek 30 ébresztőórák 4, zsebórák 6, ingaórák 14 koronától feljebb csakis jobb kivitelben beszerezhetők

Gáti és Szabó ékszerezés és órasoknál
 Bécsi-utca 9., az Erzsébet-tér mellett.
 Nagyobb ezüst tárgyak és ékszerek gyári áron a ul. Eltörtött órák és ékszerek igen kis költséggel helyrehozhatók, vagy becsérélhetnek. Fessék címünket tárczájába tenni, alkalomadtán hasznát veheti.

Rum és likőr legfinomabb
 előállításához küld utasítást
ingyen
WATTERICH A.
 Budapest, VII., Dohány-utca 5.

ESZTERGAPADOK és használt SZERSZÁMGEPEK

minden méretben, csödtömegtől származók, nagy mennyiségben és darabonként is minden elfogadható árért eladók
 Telefon 34-36. Grünspan Izidornál, Budapest, V., Váci-ut 24. Telefon 34-36.

Szívó- gáz :: **MOTOR**

Luther-Münzel-rendszer, a jelenkor leggazdaságosabb üzeme. — Barnaszén tüzelésre is legalkalmasabb. Gyártja Magyarország kizárólag a

SCHLICK-féle vasöntő és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.

Üzemeltetés kb. 1 fillér lőerő és óránként. **Költségvetés, felvilágosítás, valamint prospektus ingyen.**

Budapestnek a legnagyobb **SZENZÁCIÓJA**

ez idő szerinti **Takács Ferencz**

örösi üveg-, porcellán-, és zománc-érem-központi aruhaza

Budapest, VII. Baross-tér 5.

6 személyre ebédlő készlet csak ... 3.50 frt.
6 személyre tea vagy kávékészlet csak ... 3.10 frt.
6 személyre finom csiszolt üvegkészlet csak 3.50 frt.

Eladó butor.

6 drb. ebédlőszék plüsch huzattal, egy szalon és egy függő lámpa teljesen jó karban, sürgősen és olcsón eladó. Megtekinthető a Vígyszínház házmesterénél:

(V., Pannónia-utca.)

Ideal írógép abszolút látható írással.

Prospektus ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselőség

Schott H. és Donnath
Budapest, Andrásy-út 53.

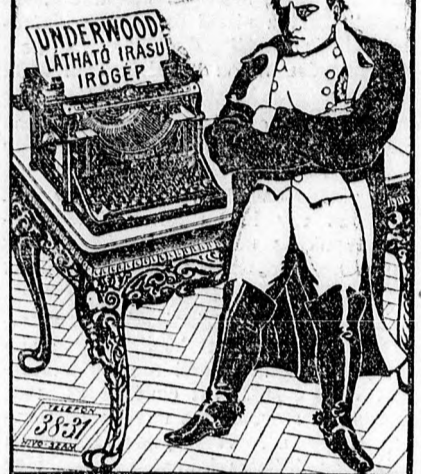
Tokaji Bortermelői Társasága R.-T. Tokaj.

Ajánlja tisztán kezelt, hamisítatlan zamatos tokaji szamorodni és aszúborait.

20 palack 0-7 literes (3 éves) 1904. évi tokaji szamorodni bor ... 28 korona.
10 palack 0-5 literes 1901. évi 2 puttonos édes tokaji aszúbor ... 30 korona.
Ingyen ladában, bérmentve vasuti állomásra.

Budapesti vezérképviselő:
Szilágyi Miklós I., Városmajor-utca 7.
Telefon 157-62.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTOF TER 2

Személy- és jelzálogkölcsönök (kézpénzben)

hivatalnokok, kereskedők, iparosok stb részére budapesti és vidéki házakra, földbirtokokra előnyös feltételek mellett folyosít a

»TURUL« takaré- és hitelszövetkezet

Budapest, VI., Nagymező-utca 87-89 sz.
Telefon 34-33. Telefon 34-33.

Pénzt butorra,

zongorára, butorra, zongorát, hirtét, automobil, kurrens-árut, varrógépet, kerékpárt, stb. feltűnő jutányosan beraktározunk.
Tauszik és Társa VI., Gyár-utca 21.
Telefon szám 83-97. Már beraktározott tárgyakat magasabb előlegezéssel kiváltunk. Ügyenkök és üzletelők magas jutalékban részesülnek.

Speciálista BREECHES nadrágokban
Legelegánsabb
uriruhák
..... készülnék .....

Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítók
polgári ruha osztályában
Budapest, IV., Váci-utca 35. szám.
Pontos, lelkiismeretes kiszolgálás

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET hatvankilencedik évi rendes közgyűlését

1909. évi februárius hó 2-án d. e. 10 órakor fogja Budapesten, Pestvármegye székháza dísztermében (Városház-utca) megtartani.

TÁRGYSOROZAT: 1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1908. évi üzlet eredményéről. 2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt. 3. Egyéb igazgatósági előterjesztések. 4. Egy részvényes indítványa. 5. Az igazgatóság 6 tagjának, továbbá a felügyelő-bizottság egy tagjának és a választmány egy tagjának megválasztása, valamint az ezen választások folytán esetleg megüresedő további helyeknek választás utján való betöltése (alapszabályok 23., 40. és 44. §-a).

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1908. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.
Budapest, 1909. januárius 16-án. **Az igazgatóság.**

(Utannymás nem díjazalék.)

ÖN BÉREL!
EGY ÓCSKA ZONGORÁT VAGY PIANINÓT ÉS **KIDOB!**
HÁVONTA 12 vagy 16 KORONA HÖLCSŐNDIJÁT VÉGRE PENZETI KIDÓT ZONGORÁJA NEMESÉN **HA FIZET!**
HÁVONTA 20 KORONÁT KAP EGY KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYU LEGMODERNEBB HÁROMPEDÁLOS ÉRCZPANCÉLTŐKÉS KERESZTHÜRS-TETSÉSE SZERINTI SZINBEN-ÚJ ZONGORÁT VAGY PIANINÓT NEM-IRÁRÁ VÁLTÓT, NEM ÁLLIT VEZEST ÉS NEM FIZET BARRKNAH KAMMATOT ÉS MÉGIS TULAJDONA LESE A ZONGORA ILLEN IDEÁLISAN SZOLID LIBERALIS MÓDON ÉS HÁVONTA KIZÁRÓLAGOSAN **CSAK**

STERNBERG-DEZSŐ
ZONGORA ELADÁSI ÉS HÖLCSŐNZEI TELEPÉN
BUDAPEST VI. SZENT FERENCZ TER 9
AZ ORSZÁGOS ZENEAKADEMIAVAL SZEMBEN
ZONGORÁK BECSERÉLÉSE JÓVITÁSN HANGOLÁSNA LEGKÖLCSÖNIBB

Sternberg Armin és Testvére
cs. és királyi udvari hangszeregyar
Budapest, VII., Rákóczi-út 36. sz.
Képes árjegyzék mindenféle hangszerről külön-külön kiadásban, mely ingyen és bérmentve küldetik, csak megnevezendő, hogy milyen eszközre kívánlatik.

Legszebb ..... Legjobb ..... Legolcsóbb .....
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Örökösítható vaságy kivételül matracral 10 ft.
Bodronygyűbeltek méret szerint 5 ártól feljebb.
GIGNER JÁNOS
égyenlő réz- és vasbutor-gyáregy anyag, fűgőny, pokróc, terítő stb., nagy választékban,
BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.
Fűkötél: Rákóczi (Kerepesi)-út 88. sz. Gyár: Kertész-tér 7. és 9.
Árjegyzéket bárkinél ingyen és bérmentve küldök.
Még nem ismertéket árulok és készítek úgy a párti vízvezeték.

SZEPESSEY SANDOR

Budapest, VIII. Nap-utca 29. Telefon 56-96.

Vízvezetési-, légszusz- és csatornázási, closetek, fürdőszobák, központi fűtések és szellőztetések berendezési vállalkozása és elvállal mindenféle jókarbantartási munkálatokat méltányos feltételek mellett.